

"Təsdiq edirəm"
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:
 dos.Zaur Məmmədov
"10" 02 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050110-"Kimya və biologiya müəllimliyi"

Fakultə: Təbiyyat

Kafedra: Biologiya və ekologiya

I.Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: **Anatomiyanın tədrisinin məktəb kursu** (Proqram Lənkəran Dövlət Universitetinin 18 aprel 2024-cü il 4/41 əmri ilə təsdiq edilmişdir (Əsas LDU Elmi Şurasının 08.04.2024-cü il tarixli 05 sayılı protokolundan çıxarış).

Kodu: AMTMEF-B04

Tədris ili: III (2024-2025), semestr: VI

Tədris yükü cəmi: 240 saat. Auditoriya saati 75 saat: 45 saat mühazirə, 30 saat seminar.

AKTS üzrə kredit: 8 kredit

Auditoriya N:

Saat:

II.Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, elmi dərəcəsi: *Mirzəyeva Şəbnəm Ədalət qızı, biol.ü.f.d., baş müəllim.*

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş, H.Z.Tağıyev 118

Məsləhət saati: II gün: saat 14⁰⁰-17⁰⁰

E-mail ünvanı: sebnemmirzeyeveva88@gmail.com

III.Tövsiyyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

Əsas:

1. N.Məmmədova, B.Həsənova, K. Mahmudova, L.Fətiyeva. Biologiya. Ümumtəhsil məktəblərinin 8-ci sinfi üçün dərslik. Bakı 2019.
2. N.Məmmədova, B.Həsənova, K. Mahmudova, L.Fətiyeva. Biologiya. Ümumtəhsil məktəblərinin 8-ci sinfi üçün dərsliyin Metodik vəsaiti. Bakı 2019.
3. Azərbaycan Respublikasının Təhsil İnstitutu -Azərbaycan Respublikasının Ümumi Təhsil Müəssisələri üçün "Biologiya" fənni üzrə təhsil proqramı (kurikulum) (VII-XI siniflər) Bakı-2023.
4. Z.Y.Babayeva. Biologiyanın tədrisinin müasir metodikası. Ali məktəblər üçün dərslik. Naxçıvan-2023
5. Ə. Hüseynov, T. Abdullayeva Biologiya tədrisinin müasir metodikası, Bakı, 2012
6. M. Babayev, M. Məcidov Biologiya tədrisi metodikası, Bakı, 2005
7. M. Paşayeva Biologiyanın tədrisində interaktiv təlim üsullarından istifadə metodikası, Bakı, 2003
- 8.Z.Veysova Fəal/Interaktiv təlim: Müəllimlər üçün vəsait, UNICEF, Azərbaycan Respublikası, Bakı, 2007

Əlavə:

9. H. M. Hacıyeva, Ə. M. Məhərrəmov, Q. K. İsmayılov, İ. V. Qafarova: Biologiyanın inkişaf tarixi və metodologiyası [Mətn]: dərs vəsaiti, 2009.

10. F.M. Orucov. Biologiya dərslərində şagirdlərdə tədqiqatçılıq bacarığının inkişaf etdirilməsi yolları. Azərb. Resp. Təhsil Nazirliyi, Azərb. Resp. Təhsil Problemləri İn-tu.- Bakı : Mütərcim, 2011.

11. Kurikulum – elmi metodik jurnal. Bakı: 2008 - 2013

IV. Prerekvizitlər: Fənnin tədrisi üçün öncədən başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxta başqa fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin məqsədi: Kursun tədris edilməsində əsas məqsəd Anatomiyanın inkişafının aktual istiqamət və problemlərini, Anatomiyanın insan həyatında yeri, rolu və mövqeyini, Anatomiya fənnin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsini və eləcə də orta ümumtəhsil məktəblərində anatomiya ilə bağlı mövzuların tədrisi metodikasını, fənninin tədrisində müasir interaktiv metodların tətbiq edilməsi yollarını öyrətməkdən ibarətdir.

VII. Fənnin qısa məzmunu: Fənn III kurs bakalavr tələbələri üçün tədris olunur. Tələbələr insan orqanizmində homeostazın qanunauyğunluqları və onu pozan səbəblər, patoloji vəziyyətlər, onları doğuran səbəblər, orqanizmin onlara reaksiyası və qarşısının alınması yolları, sağlamlıq vəziyyətinə və sağlam həyat tərzinə nəzarət etmək, xəstəliklər, zədələnmələr zamanı özünə və ətrafındakılara ilk yardım göstərmək haqqında bilik və bacarıqları gələcəkdə şagirdlərə öyrətməyin yollarına yiyələnmiş olurlar.

VIII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

IX. Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminar və ya laboratoriya dərslərində fəaliyyətinə görə, 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə verilir. Əgər fənn üzrə həm seminar və həm də laboratoriya varsa onda 10 bal seminara, 10 bal isə laboratoriyaya görə verilir.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

-10 bal- tələbə keçilmiş material dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

-9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam aça bilir.

-8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;

-7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırma bilmir

-6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

-5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

-4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;

3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırma bilmir;

1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

-0 bal- suala cavab yoxdur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə (imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

91-100 bal- əla (A)

81-90 bal- çox yaxşı (B)

71-80 bal- yaxşı (C)

61-70 bal- kafi (D)

51-60 bal – qənaətbəxş (E)

51-baldan aşağı- qeyri-kafi (F)

X. Davranış qaydalarının pozulması: *Tələbə Universitetin daxili nizam–intizam qaydalarını pozduqda əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməkdir.*

XI. Təqvim planı: Mühazirə 45 saat. Seminar məşğələsi 30 saat.

№	Mövzular	Saat		Tarix
		Mühazirə	Seminar	
1	Giriş. Anatomiyanın tədrisinin məktəb kursunun obyekti, predmeti, məqsədi, bir elm kimi əsas məsələləri	2		
2	Anatomiyanın tədrisinin məktəb kursunun əsas xüsusiyyətləri	2	2	
3	Biologiya fənninin tədrisində istifadə olunan təlim forma və üsulları	2		
4	Biologiya fənninin tədrisində praktik metodlardan istifadə metodikası	2	2	
5	Biologiya fənninin tədrisində şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi	2		
6	Hüceyrədən orqanizmə. Canlıların nəsil ağacında insanın yeri mövzularının tədrisi metodikası.	2	2	
7	İnsanı əmək yaratmışdır. Instinkt, düşüncəli fəaliyyət və təfəkkür mövzularının tədrisi metodikası.	2		
8	Sinir və endokrin sistemlər: Canlılarda sinir sistemi. İnsanın sinir sistemi və onun reflektor funksiyası mövzularının tədrisi metodikası.	2	2	
9	Mərkəzi sinir sistemi və Periferik sinir sistemi mövzularının tədrisi metodikası.	2		
10	Endokrin sistemimiz. Nəzarətçi və nizamlayıcı sistemlərin funksiya pozğunluqları mövzularının tədrisi metodikası.	2	2	
11	Sümük və əzələ sistemləri: Bədənimizin dirəkləri. Hərəkət edə bilirik. Əzələlər, oynaq, bağlar. Dayaq-hərəkət aparatındakı dəyişikliklər mövzularının tədrisi metodikası	2	2	
12	Qan-damar sistemi: Daxili maye mühitimiz. Orqanizmin yorulmayan mühərriki. Qan. Qanın damarlarda hərəkəti mövzularının tədrisi metodikası	2		
13	Qan-damar sistemi: Qan qrupları. Donor olmaq həyat qurtarır. Ürək-damar sisteminin gigiyenası. Qan xəstəlikləri və qanla yoluxan xəstəliklər mövzularının tədrisi metodikası.	2	2	
14	Tənəffüs sistemi: Havanın insan orqanizmində keçdiyi yol. Ağciyərlər, tənəffüs hərəkətləri, qazlar mübadiləsi. Kim daha çox qaçar?. Tənəffüs orqanlarımızı qoruyaq mövzularının tədrisi metodikası	2	2	

15	Həzm sistemi və maddələr mübadiləsi: Qida maddələri və həzm orqanları. Ağız boşluğunda həzm. Mədə və bağırsaqlarda həzm mövzularının tədrisi metodikası.	2	2	
16	Həzm sistemi və maddələr mübadiləsi: Vitaminlər. Həzm orqanlarımızı qoruyaq. Maddələr mübadiləsi və enerji çevrilmələri mövzularının tədrisi metodikası.	2		
17	İfrazat sistemi: Bədənimizi təmizləyənlər. Böyrəklərin quruluşu. Sidiyin əmələ gəlməsi mövzularının tədrisi metodikası.	2	2	
18	Cinsiyyət sistemi: Çoxalma və çoxalma orqanları. Mayalanma. Bətn daxili inkişaf mövzularının tədrisi metodikası.	2		
19	Orqanizmin böyümə və inkişaf mərhələləri. Mən böyüdüm mövzularının tədrisi metodikası.	2	2	
20	Duyğu orqanlarımız və analizatorlar. Görmə orqanımız mövzularının tədrisi metodikası.	2	2	
21	Eşitmə və müvazinət orqanımız – Qulaq mövzusunun tədrisi metodikası	2	2	
22	Duyğu orqanları: Dəri.Dərinin quruluşu və funksiyaları, qoxu və dad orqanlarımız, duyğu orqanlarımızın qüsurları mövzularının tədrisi metodikası.	2	2	
23	Orqanlar sistemlərimizi qoruyaq: Orqanlar sistemlərimiz nizamla çalışır. Orqan nəqli həyat verir. Zərərli vərdişlərə yox deyək.Ətraf mühiti qoruyaq mövzularının tədrisi metodikası.	1	2	
	Cəmi	45 s	30 s	

XII. Fənn üzrə tələblər: Müasir dövrdə baş verən sürətli dəyişikliklər təlimin qarşısında şagirdlərin həyata hazırlanması məsələsini daha kəskin qoyur. Bunun üçün ilk növbədə təlim cəmiyyətin inkişaf meyillərini əks etdirməli və yeni nəsli yaxın gələcəkdə həyat şəraitinə hazırlamalıdır. Məktəb şagirdə baza bilik, bacarıq və vərdişləri verməklə kifayətlənməməlidir. O, eyni zamanda onda idraki fəallığı, hər şeyi öyrənmək həvəsi və digər zəruri keyfiyyətləri formalaşdırılmalıdır.

Öyrənən tanış olur:

- Anatomiyanın inkişafının aktual istiqamətvə problemləri
- Anatomiyanın insan həyatında yeri, rolu və mövqeyi
- Anatomiya fənnin digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi
- Orta ümumtəhsil məktəblərində anatomiya ilə bağlı mövzuların tədrisi metodikası

XIII. Fənn üzrə təlim nəticələri:

- anatomiyanın fənninin tədrisində müasir interaktiv metodların tətbiq edilməsi yollarını öyrənir;
- dərslərin təlim, inkişafetdirici və tərbiyəedici məqsədləri arasında əlaqəni əsaslandırmağı bacarır;
- şagirdlərin müstəqil yaradıcılığının təşkil edilməsi üçün onları istiqamətləndirməyi bacarır;
- biologiyanın tədrisində yeni qiymətləndirmə mexanizmlərinin tətbiqi və aparılması qaydalarını bacarır;
- orta məktəb biologiya kurslarının xüsusiyyətləri və onların tədrisi metodikalarını mənimsəyir;
- təlim-tərbiyə prosesinin praktikliyini artırmaq məqsədi ilə müxtəlif vəsaitlərdən istifadə etməyi bacarır;

XIV.Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XV.

I Kollokvium sualları:

1. Anatomiyanın tədrisinin məktəb kursunun obyekt, predmeti, məqsədi, bir elm kimi əsas məsələləri.
2. Anatomiyanın tədrisinin məktəb kursunun əsas xüsusiyyətləri.
3. Biologiya fənninin tədrisində istifadə olunan təlim forma və üsulları.
4. Biologiya fənninin tədrisində praktik metodlardan istifadə metodikası.
5. Biologiya fənninin tədrisində şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi.
6. Hüceyrədən orqanizmə mövzusunun tədrisi metodikası.
7. Canlıların nəsil ağacında insanın yeri mövzusunun tədrisi metodikası.
8. İnsanı əmək yaratmışdır mövzusunun tədrisi metodikası.
9. Instinkt, düşüncəli fəaliyyət və təfəkkür mövzusunun tədrisi metodikası.
10. Canlılarda sinir sistemi mövzusunun tədrisi metodikası.
11. İnsanın sinir sistemi və onun reflektor funksiyası mövzusunun tədrisi metodikası.
12. Mərkəzi sinir sistemi mövzusunun tədrisi metodikası.
13. Periferik sinir sistemi mövzusunun tədrisi metodikası.
14. Endokrin sistemimiz mövzusunun tədrisi metodikası.
15. Nəzarətçi və nizamlayıcı sistemlərin funksiya pozğunluqları mövzusunun tədrisi metodikası.

II Kollokvium sualları:

1. Bədənimizin dirəkləri mövzusunun tədrisi metodikası.
2. Hərəkət edə bilirik. Əzələlər, oynaqlar, bağlar mövzusunun tədrisi metodikası.
3. Dayaq-hərəkət aparatındakı dəyişikliklər mövzusunun tədrisi metodikası.
4. Daxili maye mühitimiz mövzusunun tədrisi metodikası.
5. Orqanizmin yorulmayan mühərriki mövzusunun tədrisi metodikası.
6. Qan. Qanın damarlarda hərəkəti mövzusunun tədrisi metodikası
7. Qan qrupları. Donor olmaq həyat qurtarır mövzusunun tədrisi metodikası.
8. Ürək-damar sisteminin gigiyenası mövzusunun tədrisi metodikası.
9. Qan xəstəlikləri və qanla yoluxan xəstəliklər mövzusunun tədrisi metodikası.
10. Havanın insan orqanizmində keçdiyi yol mövzusunun tədrisi metodikası.
11. Ağciyərlər, tənəffüs hərəkətləri, qazlar mübadiləsi mövzusunun tədrisi metodikası.

12. Kim daha çox qaçar? mövzusunun tədrisi metodikası.
13. Tənəffüs orqanlarımızı qoruyaq mövzusunun tədrisi metodikası.
14. Qida maddələri və həzm orqanları mövzusunun tədrisi metodikası.
15. Ağız boşluğunda həzm mövzusunun tədrisi metodikası.

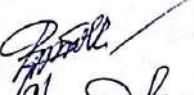
Anatomiyanın tədrisinin məktəb kursu fənnindən imtahan sualları

1. Anatomiyanın tədrisinin məktəb kursunun obyektı, predmeti, məqsədi, bir elm kimi əsas məsələləri.
2. Anatomiyanın tədrisinin məktəb kursunun əsas xüsusiyyətləri.
3. Biologiya fənninin tədrisində istifadə olunan təlim forma və üsulları.
4. Biologiya fənninin tədrisində praktik metodlardan istifadə metodikası.
5. Biologiya fənninin tədrisində şagird nailiyyətlərinin qiymətləndirilməsi.
6. Hüceyrədən orqanizmə mövzusunun tədrisi metodikası.
7. Canlıların nəsil ağacında insanın yeri mövzusunun tədrisi metodikası.
8. İnsanı əmək yaratmışdır mövzusunun tədrisi metodikası.
9. Instinkt, düşüncəli fəaliyyət və təfəkkür mövzusunun tədrisi metodikası.
10. Canlılarda sinir sistemi mövzusunun tədrisi metodikası.
11. İnsanın sinir sistemi və onun reflektor funksiyası mövzusunun tədrisi metodikası.
12. Mərkəzi sinir sistemi mövzusunun tədrisi metodikası.
13. Periferik sinir sistemi mövzusunun tədrisi metodikası.
14. Endokrin sistemimiz mövzusunun tədrisi metodikası.
15. Nəzarətçi və nizamlayıcı sistemlərin funksiya pozğunluqları mövzusunun tədrisi metodikası.
16. Bədənimizin dirəkləri mövzusunun tədrisi metodikası.
17. Hərəkət edə bilirik. Əzələlər, oynaq, bağlar mövzusunun tədrisi metodikası.
18. Dayaq-hərəkət aparatındakı dəyişikliklər mövzusunun tədrisi metodikası.
19. Daxili maye mühitimiz mövzusunun tədrisi metodikası.
20. Orqanizmin yorulmayan mühərriki mövzusunun tədrisi metodikası.
21. Qan. Qanın damarlarda hərəkəti mövzusunun tədrisi metodikası.
22. Qan qrupları. Donor olmaq həyat qurtarır mövzusunun tədrisi metodikası.
23. Ürək-damar sisteminin gigiyenası mövzusunun tədrisi metodikası.
24. Qan xəstəlikləri və qanla yoluxan xəstəliklər mövzusunun tədrisi metodikası.
25. Havanın insan orqanizmində keçdiyi yol mövzusunun tədrisi metodikası.
26. Ağciyərlər, tənəffüs hərəkətləri, qazlar mübadiləsi mövzusunun tədrisi metodikası.
27. Kim daha çox qaçar? mövzusunun tədrisi metodikası.
28. Tənəffüs orqanlarımızı qoruyaq mövzusunun tədrisi metodikası.
29. Qida maddələri və həzm orqanları mövzusunun tədrisi metodikası.
30. Ağız boşluğunda həzm mövzusunun tədrisi metodikası.
31. Mədə və bağırsaqlarda həzm mövzusunun tədrisi metodikası.
32. Vitaminlər mövzusunun tədrisi metodikası.
33. Həzm orqanlarımızı qoruyaq mövzusunun tədrisi metodikası.

34. Maddələr mübadiləsi və enerji çevrilmələri mövzusunun tədrisi metodikası.
35. Bədənimizi təmizləyənlər mövzusunun tədrisi metodikası.
36. Böyrəklərin quruluşu, sidiyin əmələ gəlməsi mövzusunun tədrisi metodikası.
37. Çoxalma və çoxalma orqanları mövzusunun tədrisi metodikası.
38. Mayalanma. Bətdaxili inkişaf mövzusunun tədrisi metodikası.
39. Orqanizmin böyümə və inkişaf mərhələləri mövzusunun tədrisi metodikası.
40. Mən böyüdüm mövzusunun tədrisi metodikası
41. Duyğu orqanlarımız və analizatorlar mövzusunun tədrisi metodikası.
42. Görmə orqanımız mövzusunun tədrisi metodikası
43. Eşitmə və müvazinet orqanımız – Qulaq mövzusunun tədrisi metodikası
44. Dəri. Dərinin quruluşu və funksiyaları mövzusunun tədrisi metodikası.
45. Qoxu və dad orqanlarımız mövzusunun tədrisi metodikası.
46. Duyğu orqanlarımızın qüsurları mövzusunun tədrisi metodikası.
47. Orqanlar sistemlərimiz nizamla çalışır mövzusunun tədrisi metodikası.
48. Orqan nəqli həyat verir mövzusunun tədrisi metodikası.
49. Zərərli vərdişlərə yox deyək mövzusunun tədrisi metodikası.
50. Ətraf mühiti qoruyaq mövzusunun tədrisi metodikası.

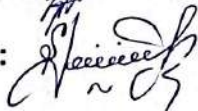
AMTMEF - "Anatomiyanın tədrisinin məktəb kursu" fənnin sillabusu 050110-"Kimya və biologiya müəllimliyi ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Biologiya və ekologiya kafedrasının 27 dekabr 2024-cü il tarixli iclasında təsdiq olunmuşdur (Protokol N05)

Kafedra müdiri v.i.e.:

dos.R.Z.Şəmmədov

Fənn müəllimi:

biol.ü.f.d. b/m Ş.Ə.Mirzəyeva